

Värdering av ekosystemtjänster

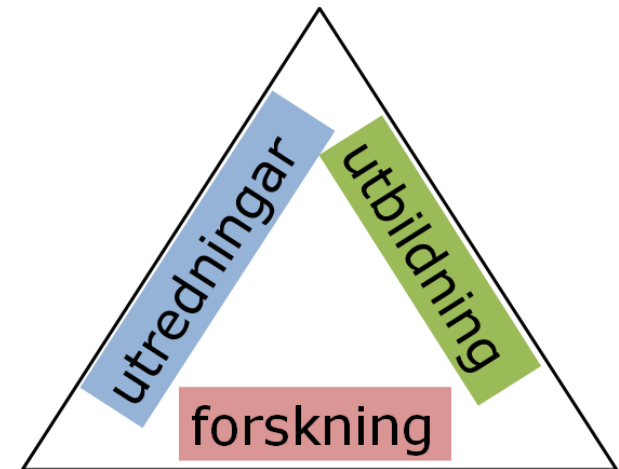
Stockholm
22 september 2016

Tore Söderqvist
Forskningschef,
docent i nationalekonomi
tore.soderqvist@anthesisgroup.com

Anthesis Enveco AB
Måsholmstorget 3
127 48 Skärholmen

Anthesis Enveco AB

- Grundat 2004 som Enveco Miljöekonomi
 - Ägdes de första tolv åren av grundarna
 - Ingår sedan 2016-09-01 i Anthesis Consulting Group
- Från 2 till 9 anställda
- Kontor i Stockholm och Göteborg
- Ekonomiska analyser
 - Samhällsekonomisk konsekvensanalys
 - Kostnads-nyttoanalys
- Sociala analyser
- Hållbarhetsanalyser
- Ekonomisk värdering av miljön
 - Ekosystemtjänster

Guide för värdering
av ekosystemtjänster

RAPPORT 6690 • AUGUSTI 2015

Utgångspunkt: NV-rapporten
*Guide för värdering av
ekosystemtjänster* (rapport 6690,
2015)

Vad menas med "värdering"?

- Om något är viktigt eller inte.
- I vilken mån det är viktigt.
- Hur viktigt det är i förhållande till annat.
- Något slags kriterium för vad som är "viktigt" behövs.
- Normativa kriterier.

Den relevanta värderingen kan bero på (det explicita eller implicita) syftet med vad värderingen ska användas till

- Olika syften kräver olika ansatser för värdering, t.ex.:
 - Samhällsekonomisk konsekvensanalys
 - Geografisk kartläggning
 - Ögonöppnare
 - Betydelsen för den lokala eller regionala ekonomin
 - Betydelsen för hälsa
 - Företagsekonomisk riskanalys
 - Underlag för miljöräkenskaper
 - Osv.

Vilken värdering? Frågan kan skäras på väldigt många olika sätt.

- Moralfilosofiska utgångspunkter
 - Individuella och sociala värden
 - Hållbarhet
 - Osv
 - Osv
-
- Man får hålla koll på ramarna för den pusselbit man väljer att belysa!

Social/shared values

- Transcendental values
- Cultural and societal values
- Communal values
- Group values (within valuation)
- Deliberated values
- Other-regarding values
- Value to society

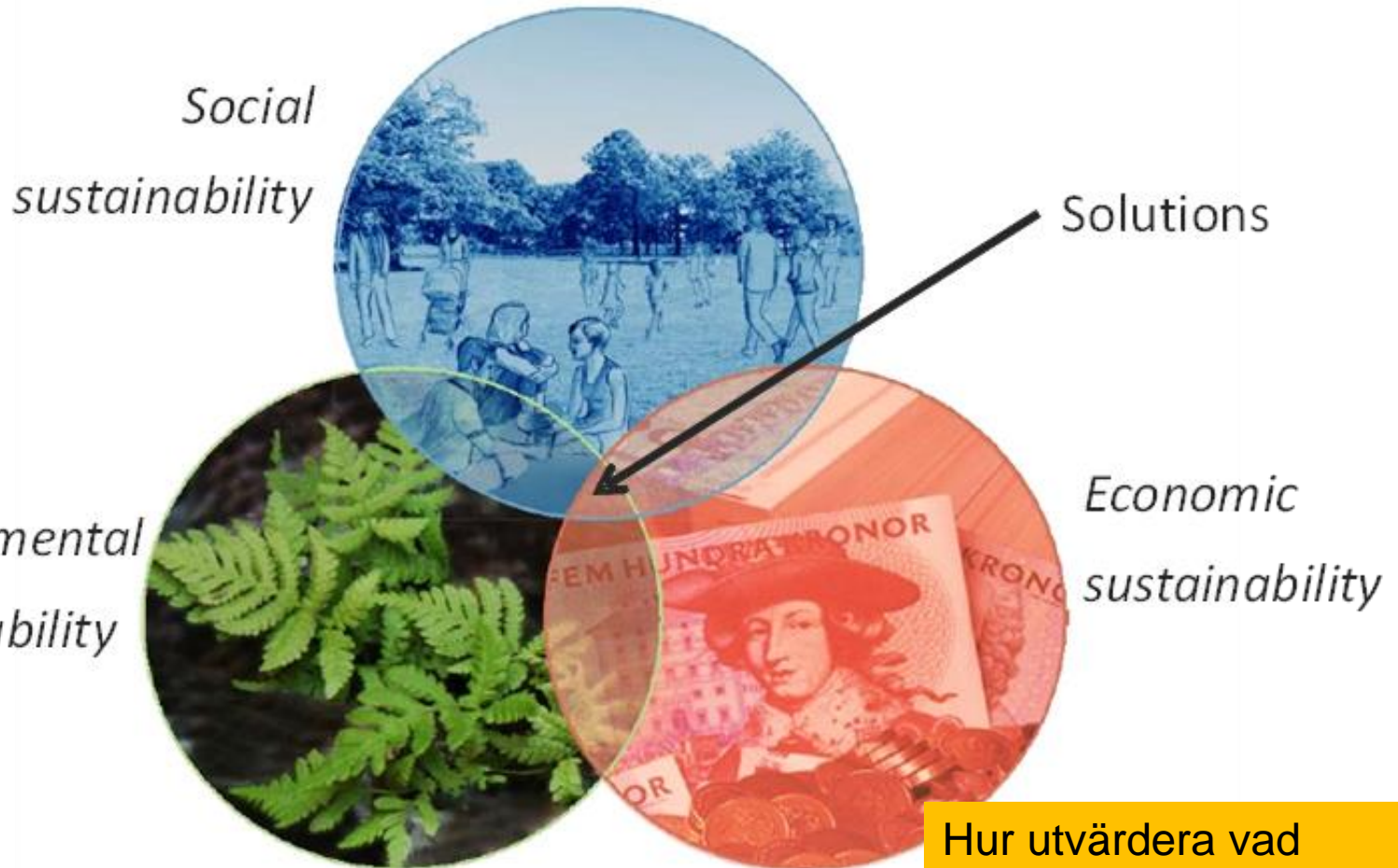

Naturens värden

- Naturens **instrumentella** värden
 - Ekosystemtjänster som en källa till människors överlevnad och välbefinnande
 - Ekosystemtjänst-perspektivet och även det ekonomiska perspektivet
- Naturens **finala** värden
 - Naturens värde i sig själv

Naturens finala och instrumentella värden

- *"Naturen skall skyddas inte bara som livsmiljö för människan utan också för att den anses ha ett eget värde."* (Lagkommentar till 1 kap. 1 § MB i Norstedts Zeteo.)
- *"Förutom att naturen har ett skyddsvärde som sådan är naturen och dess resurser en förutsättning för produktion och välfärd och för människans fortlevnad".* (Prop. 1997/98:45, författningskommentar, s. 9)

Hur utvärdera vad som är ekonomiskt hållbart?

Exempel på ekonomiska konsekvensanalyser

- Privatekonomiska analyser
 - Företagsekonomiska analyser
 - Kommunalekonomiska analyser
 - Regionalekonomiska analyser
 - Statsfinansiella analyser
 - Samhällsekonomiska analyser
- Samtliga kan för att belysa de ekonomiska konsekvenserna av ett projekt/handlingsalternativ/utvecklingsstrategi/etc.
 - Konsekvenserna belyses i förhållande till ett referensalternativ (ofta ett nollalternativ).

Analyserna ger olika slags information

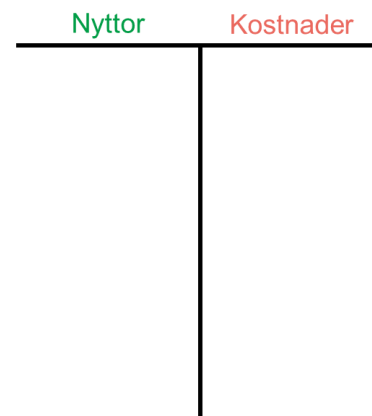
- Privatekonomiska analyser
- Företagsekonomiska analyser
- Kommunalekonomiska analyser
- Regionalekonomiska analyser
- Statsfinansiella analyser
- Samhällsekonomiska analyser

Analyserar
konsekvenser för
pengaflöden

Analyserar
konsekvenser för
människors
välbefinnande

Samhällsekonomisk analys (kostnads- nyttoanalys, *cost-benefit analysis*)

- Försöker besvara frågan:
 - Bidrar ett föreslaget projekt/strategi/etc. till ett ökat välbefinnande eller inte?
 - Är projektets totala positiva bidrag till välbefinnande (*nyttor*) större än dess totala negativa bidrag (*kostnader*)?
 - I så fall är projektet samhällsekonomiskt lönsamt.
- Samhällsekonomisk analys handlar i princip inte om pengaflöden, men pengar används oftast för att **mäta** nyttor och kostnader.

Betalningsvilja/kompensationskrav vs. pengaflöde

Dessutom: *”Det bästa i livet är gratis!”*

Eller åtminstone: *”Det bästa i livet har inget marknadspris!”*

Värderingsmetoder

- Kvalitativ
 - Ord
- Semi-kvantitativ
 - Poäng
- Kvantitativ
 - Fysiska enheter
 - Vad är lämpliga indikatorer?
- Monetär
 - Kronor

Värderingsmetoder

- Kvalitativ
 - Ord
- Semi-kvantitativ
 - Poäng
- Kvantitativ
 - Fysiska enheter
 - Vad är lämpliga indikatorer?
- Monetär
 - Kronor

Önskvärt från ett CBA-perspektiv: Hur värderingen än sker bör den syfta till att säga något om hur människors välbefinnande påverkas (utifrån deras egna preferenser).

Om monetär värdering är möjlig påverkar den summeringen av kostnader och nyttor direkt.

Från identifiering till värdering

0. Identifiering:

Ett projekt som gynnar habitatet kommer att leda till ökade fångstmöjligheter av rödspätta.

1. Kvalitativ värdering:

De större fångsterna av rödspätta gynnar befolkningen i Fiskeby, eftersom rödspätta är en viktig matfisk.

2. Semi-kvantitativ värdering:

Fångstökningens storlek motsvarar 5 poäng på en 10-gradig skala.

3. Kvantitativ värdering

Fångstökningen per år blir 20 ton per invånare i Fiskeby.

4. Monetär värdering:

Fångstökningen per år är 20 ton per invånare i Fiskeby multiplicerat med marknadspriset 0,1 Mkr/ton för rödspätta = 2 Mkr per år.

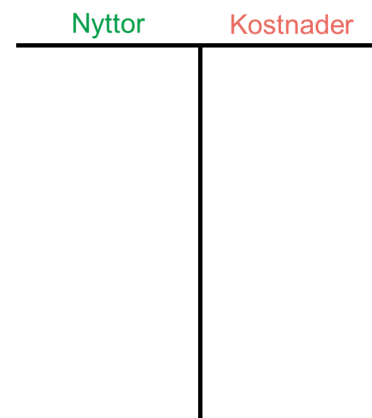

Metoder för monetarisering av ekonomiska värden

Värderingsansats	Värderingsmetod
A. Värdering baserad på faktisk marknad	Marknadspris
B. Produktionsbaserad värdering	Produktionsfunktionsmetoden
C. Värdering baserad på individers faktiska beteende på relaterade marknader (<i>revealed preference methods</i>)	Resekostnadsmetoden, fastighetsvärdemetoden, m.fl.
D. Värdering baserad på scenariometoder (<i>stated preference methods</i>)	<i>Contingent valuation, choice experiments</i> , m.fl.
E. Kostnadsbaserad "värdering"	Åtgärds kostnader, "politisk betalningsvilja", m.fl.
(F. Värdeöverföring (<i>benefit transfer, value transfer</i>))	(F. Punktvärdesöverföring, funktionsöverföring, m.fl.)

En finess med att mäta nyttor och kostnader i pengar

- Att använda samma mått gör det möjligt att **jämföra** nyttor och kostnader
- I samhällsekonomiska analyser finns därför ofta en strävan efter monetarisering.

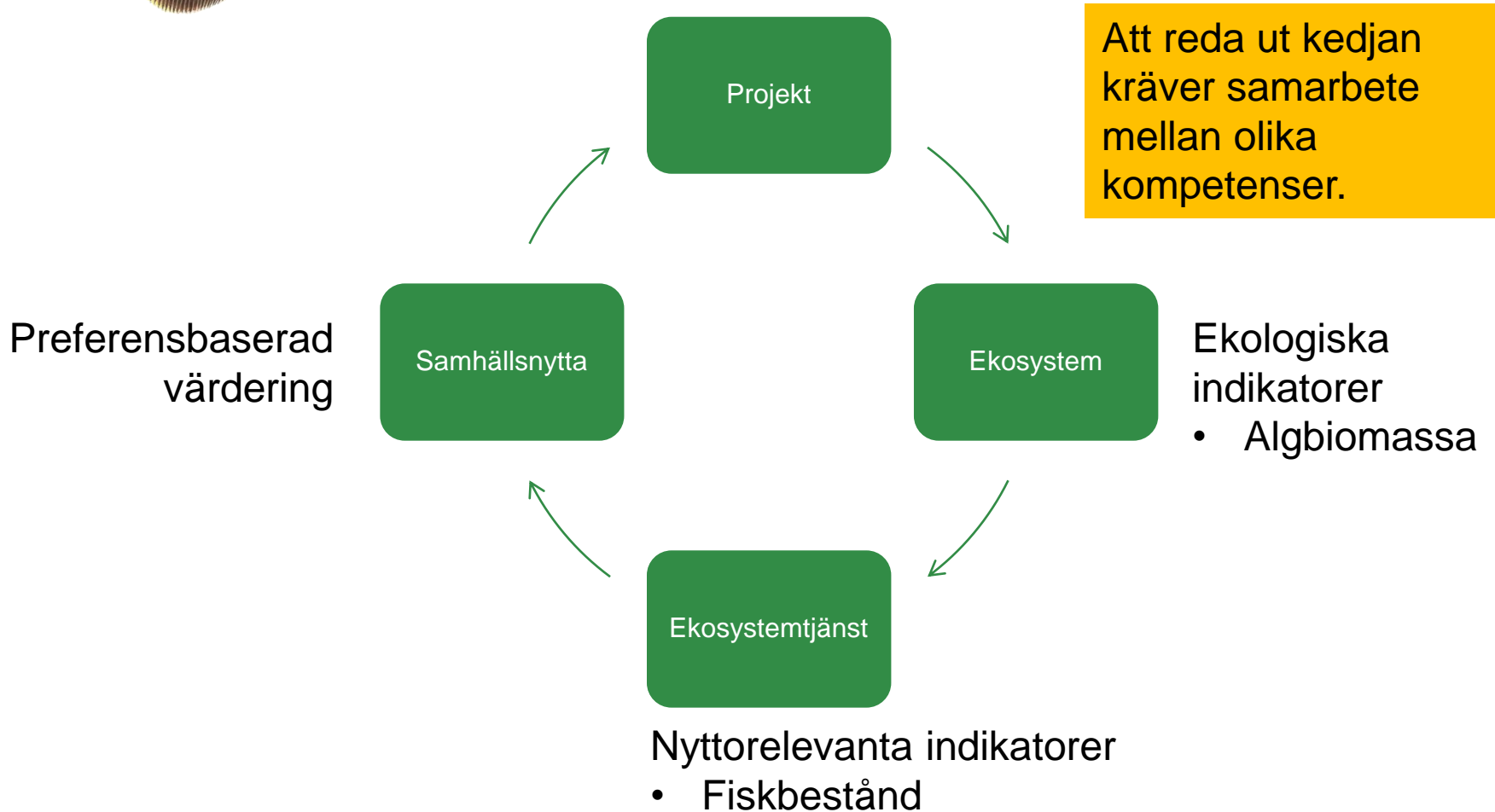

Men vanligen ser det ut så här:

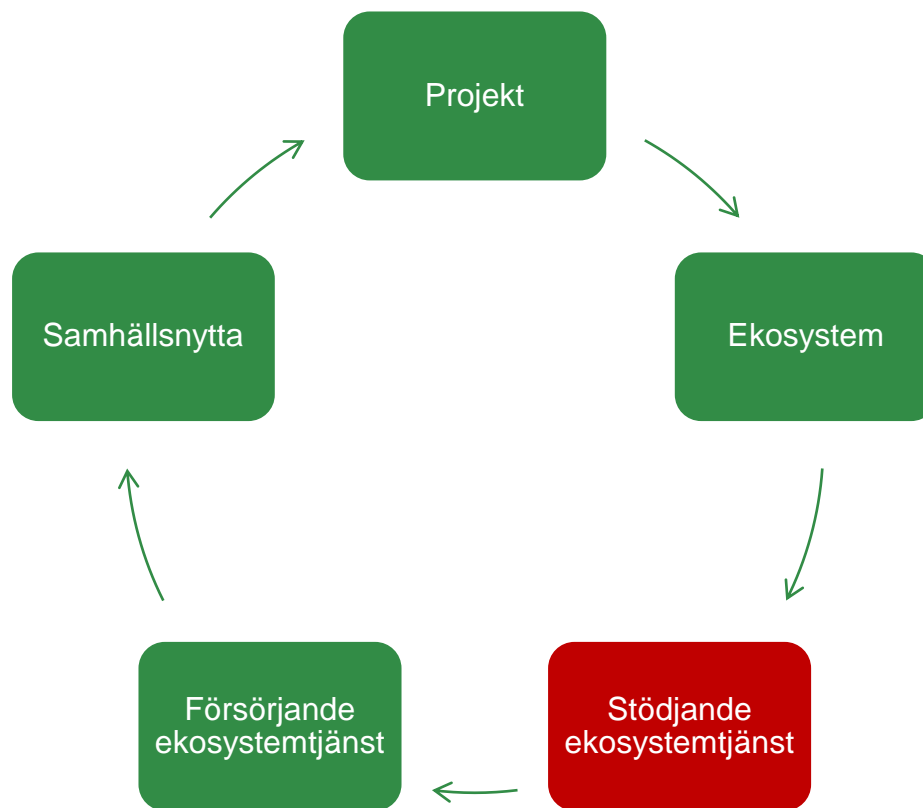
Nyttor	Kostnader
Nytta A: 400 Mkr	Kostnad a: 200 Mkr
Nytta B: 250 Mkr	Kostnad b: 100 Mkr
Nytta C: <u>200 Mkr</u>	Kostnad c: <u>200 Mkr</u>
Summa 650 Mkr	Summa 500 Mkr
Nytta D: Minskad risk för översvämningar	
Nytta E: 500 personer får bättre närmiljö OSV.	

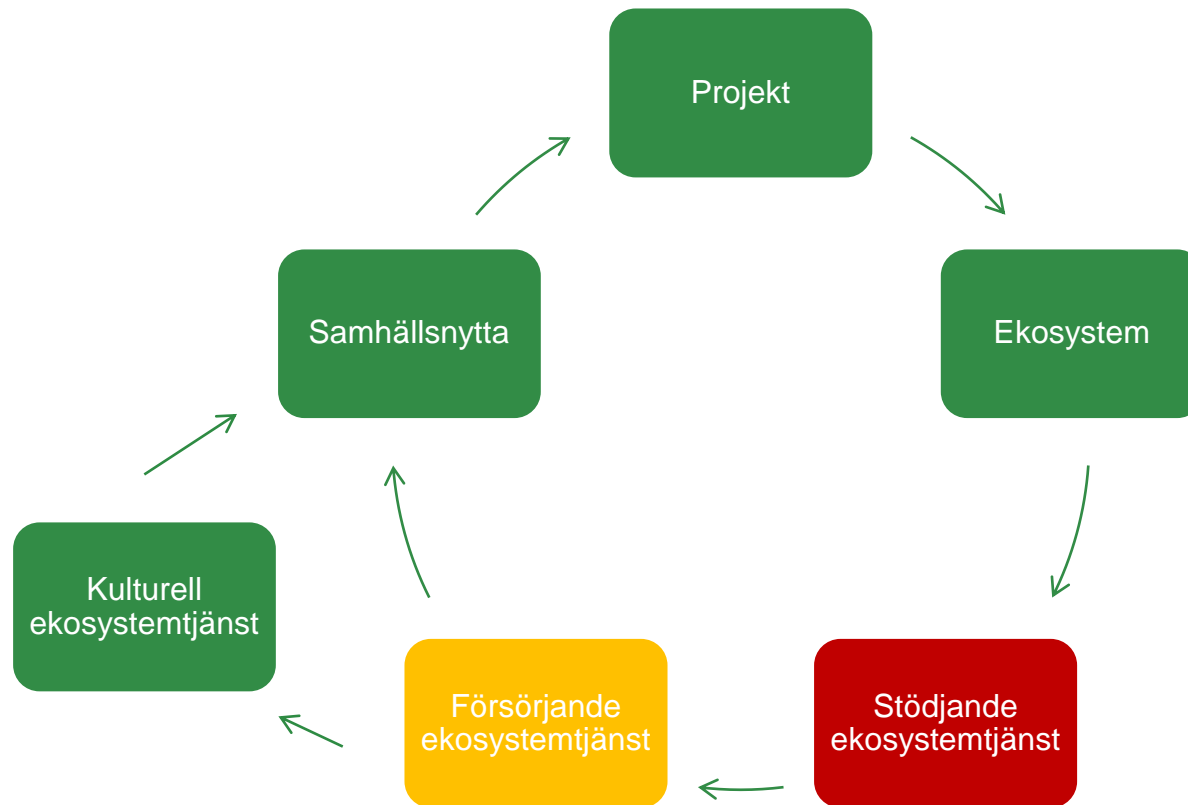
Värdeskapandekedjan

Att reda ut värdeskapandekedjan från fall till fall

Även fritidsfiske?

- Många olika värden.
- Och att lägga pusslet kräver samarbete mellan olika kompetenser.

Landskaps pusselbild